

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25—; celoletno: Din. 100—.

VABILO

na

izredni občni zbor

Političnega in gospodarskega društva
za Slovence na Koroškem, ki se vrši
v četrtek, dne 2. oktobra 1930
ob 10. uri dopoldne v društvenih
prostorih v Celovcu.

Dnevni red:

1. Organizacijska vprašanja.
2. S l u č a j n o s t i.

Opomba: Predlogi članov se morajo vsaj 8 dni poprej
vposlati pismenim potom društveni pisarni. Dostop
k občnemu zboru je dovoljen samo društvenim članom,
ki se izkažejo s člansko izkaznico.

K občni udeležbi vabi načelstvo.

Ljudska zahteva.

Socijalisti so v našem političnem življenju
še vedno v rezervi. Združene meščanske stran-
ke se opirajo na Heimatschutz in se trudijo
oslabiti socijalistični vpliv v javnem življenju,
kolikor se le da. Na polju zakonodaje so morali
v pretekli zimi socijalisti odnehati v važ-
nih točkah: preuredila se je naša ustava, po-
ostril se je tiskovni zakon, bil je celo sklenjen
zakon v zaščito delavske svobode, ki je na-
perjen proti socijalističnim organizacijam. Za
jesensko zasedanje državnega zbora ima vlada
pripravljene zopet nove zakonske osnutke. Pri-
pravlja se nov železniški zakon, preuredilo naj
bi se brezposelno zavarovanje itd. Socijalna
demokracija brani trdovratno vsako ped dose-
danje posesti; zato rabi za bližnje jesensko za-
sedanje in za parlamentarni boj novega orožja.
Radi tega zbirajo socijalisti svoje sile; bliža se
tudi čas novih volitev, kjer se bo pokazalo, v
koliko so se podrle prej tako strnjene socijali-
stične vrste.

Da bi v prihodnjem zasedanju državnega
zbora lahko pokazali na ljudstvo, ki je za njimi,
zbirajo socijalisti že sedaj svoje volilce. Temu
namenu služi takozvana ljudska zahteva
(Volksbegehren) o delavskem zavarovanju, to
je zakonski osnutek, ki ga hočejo prinesiti soci-
jalisti oprti na ljudsko voljo v državnem zboru
na dnevni red.

Zakonodaja je pri nas stvar državnega
zbora. Kar sklene državni zbor, to je zakon, ki
velja za celo državo. Vsak nov zakon nastane
na ta način, da prinese predsednik državnega
zbora na dnevni red in v pretres zakonski na-
črt, o katerem se potem sklepa v smislu poslov-
nika. Zakonske osnutke pa sme vlagati le
državni poslanci, oziroma stranke in pa zvezna
vlada, oziroma stanovski in zvezni sveti potom
zvezne vlade. Posamezni državljani in njih or-
ganizacije torej niso upravičene predlagati
državnemu zboru zakonskih načrtov. O takih
osnutkih državni zbor ni obvezan sklepati.
Vendar pa pozna naša ustava po zgledu nem-
ške tudi takozvano ljudsko zahtevo. Ustava
namreč določa, da je državni zbor obvezan
sklepati o vsakem zakonskem načrtu, ki mu je
bil predložen, če nosi vsaj 200.000 podpisov
volilnih upravičencev.

Na to določbo se opirajo socijalisti. Že leta
1927 je bil sklenjen zakon o delavskem zavarova-
vanju. Ta zakon ureja enotno zavarovanje
vseh industrijskih delavcev proti boleznim, nez-
godam in invaliditeti; obsega torej tudi sta-
rostno zavarovanje. Zakon je bil že objavljen,
vsebuje pa določbo, da stopi zavarovanje v

veljavo šele s posebno odredbo zvezne vlade.
Ta odredba naj pride, kakor hitro bi se število
brezposelnih znižalo pod 100.000 in bi tudi sicer
naš gospodarski položaj bil tak, da bi prenesel
to novo obremenitev, ki je združena z zavaro-
vanjem.

Ker število brezposelnih ne pada, ampak
nasprotno stalno narašča, bi torej imenovana
naredba, s katero naj bi zavarovanje stopilo
v veljavo, še dolgo ne izšla. Zato pa hočejo
socijalisti v jeseni v državnem zboru prinesiti
na dnevni red zakonski osnutek, ki določa, da
naj stopi delavsko zavarovanje takoj v velja-
vo. Zakonski načrt vsebuje tudi določbo, da
naj k stroškom brezposelnega zavarovanja
prispeva država polovico, da bi tako bili raz-
bremenjeni delavci in podjetniki.

Po dosedanjih poročilih socijalističnih li-
stov je podpisalo to ljudsko zahtevo že več kot
en milijon volilnih upravičencev. To je torej
več kot dovolj. Zakonski osnutek je s tem za-
dosti podprt in je postal ljudska zahteva. Ven-
dar pa se zbirajo podpisi še nadalje, s čemer
hočejo dati socijalisti načrtu tem večji povda-
rek. Podpisi naj bi bili dokaz, da stojijo ljudske
množice še vedno strnjene za socijalno demo-
kracijo.

Če bo novi zakon sprejet, bo seveda tudi
državni proračun nanovo obremenjen. Soci-
jalisti zastopajo stališče, da naj bi se stroški
zavarovanja, v kolikor zadenejo državo, krili
iz zadnjega državnega posojila, ki ga je naša
država izposlovala na mednarodnem trgu.

Zakon je predvsem pomemben za indu-
strijske kraje, ima pa manj pomena za kme-
tiško ljudstvo. Zakaj zavarovanje kmetijskih
delavcev je že vpeljano in urejeno s posebnim
zakonom.

Iz človeškega in socialnega stališča zakon
gotovo odobravamo, zakaj delavec ne pridela
toliko, da bi se lahko sam oskrbel za starost;
zato je potrebno, da država in družba poskrbi
za one, ki so v delu onemogli in izročeni na
stara leta bedi in pomanjkanju. Aktualna pa je
predvsem praktična stran ustanove, namreč
vprašanje, ali bo naš gospodarski položaj in pa
naš državni proračun v sedanjih težkih gospodar-
ski krizi prenesel to novo obremenitev. Ker se
tiče socijaldemokratska ljudska zahteva samo
industrijskih delavcev, nas zadeva toliko ne
zanima, vendar bi bilo pri temeljitejši reforma
strojnega zavarovanja upoštevati tudi bivše
posestnike kmečkih domov.

Seja deželnega kulturnega sveta 12. septembra 1930.

Poročilo urada.

Supersberg poroča: Dne 27. avgusta se
je občnam, ki so bile od toče prizadete, razdelila
podpora. Ljudem se je povedalo, da si semensko žito
lahko naročijo, kjer jim je drago. — Dne 11. sept.
so se sprejemali gojenci gozdarske šole v Celovcu.
Priglasilo se je 17. fantov, 16 pa se jih je sprejelo.
Med temi je 6 Korošcev, 8 iz avstrijskih dežel, 3 so
tujci. Tujci se lahko sprejemajo, dokler je prostora
in če plačajo nekaj več. — Razdelile so se nagrade
za pridelovanje travnih semen, ki jih je priznala raz-
stava na Dunaju. Za travna semena se je dalo 28 na-
grad, 22 jih je prišlo na Koroško. Prvih nagrad je
bilo 6: vsak je dobil srebrno uro, zlato kolajno in
diplomo. Naj bi se ljudje pečali s travnim semenom,
kjerkoli je svet za to pripraven.

Deželne podpore za kmetijstvo: proračun za 1931.

Od dežele se bo zahtevalo:

1. Za osebne in stvarne potrebe:

1. Zastopanje kmetijstva . . . . . 77.000 S
2. Pospeševanje deželne kulture . . . . . 108.000 S

3. Kmetijski list . . . . . 35.000 S
4. Kmetijska šola . . . . . 70.000 S
5. Podkovna šola . . . . . 3.200 S
6. Potovalni pouk . . . . . 5.000 S
7. Melioracijski urad . . . . . 61.000 S
8. Penzije . . . . . 30.000 S

2. Za pospeševanje deželne kul-
ture:

1. Nagrade za posle, ki dalje služijo . . . . . 5000 S
2. Zadrugištvo . . . . . 24.000 S
3. Obratno računanje . . . . . 18.000 S
4. Utrjevanje posesti . . . . . 10.000 S
5. Izobrazba . . . . . 6.000 S
6. Negovanje rastlinstva . . . . . 85.000 S
7. Sadjereja . . . . . 22.000 S
8. Gozdarstvo . . . . . 20.000 S
9. Živinoreja . . . . . 95.000 S
10. Mlekarstvo . . . . . 24.000 S
11. Gnojne jame . . . . . 30.000 S
12. Osojske Ture . . . . . 18.000 S

Svota, ki se od dežele zahteva, od leta do leta
raste, ker se od kulturnega sveta vedno več prič-
kuje in zahteva. Za večje delo je treba več ljudi in
sredstev.

Hernler se pritožuje, da od vrhovnega agrar-
nega senata na Dunaju prihajajo odločbe, ki delajo
kmetom krivico in zato se mora zahtevati, da se
v ta senat pokliče kmetiškega veččaka iz planinskih
dežel. Minule dni je došel tudi od deželne vlade
odlok, ki se izgovarja, da se kmetu nalaga samo še
15% občinske doklade. Uradniki nimajo pojma, kako
se mora kmet truditi, da si teh 15% zasluži. Vse
podpiranje kmetijstva nima smisla, če se ljudem na
drugi strani naprej nalagajo nova bremena. Šolske
počitnice imamo v vsaki občini drugače. Tu mora že
enkrat priti do miru. Kmet šoli ni sovražna, ali upra-
vičen je tudi zahtevati svoje. Potem je treba k po-
trjevanju bikov pripomniti, da naj odlok komisije ne
bo končno veljaven, ker je treba dati ljudem možnost
priziva.

Ferlič: Ako je kdo v sili, si išče pomoči, in
kmetje v sili prihajajo h kulturnemu svetu. V mno-
gih slučajih se je ljudem pomagalo, ko je bilo treba
dati kmetu gospodarskih nasvetov, ali jih ščititi pri
plačevanju pristojbin. Ljudje imajo zaupanje do kul-
turnega sveta. A na drugi strani smo si v skrbeh za
svojo bodočnost: stroški se višajo in pomanjkanje je
vedno bolj občutno. Sedanje težave so nastale, ker
kmet pridelka ne more prodati in ker ta nima pri-
merne cene. Za pospeševanje prodajanja je treba več
vpostaviti v proračun. V agrarni senat moramo do-
biti svojega veččaka. Kajti hudo je, če se kmetu za
par šilingov vzame pašna pravica. Kar se tiče šole,
je treba povedati, da je razdor med šolo in kmeti od
leta do leta večji. Dokler se pri učiteljskem narašča-
ju ne pomaga, bo ta razdor raste. Podpirati moramo
kmečke sinove, da dobimo učiteljev iz lastnih vrst.
Upamo, da bo mogoče prihraniti potrebni znesek in
podpirati fante, ki prihajajo na pripravnico s kmetov.

Traussnig zahteva, da se naj uradniki kul-
turnega sveta ne nastavljajo od predsedništva, naj
jih nastavlja stalni odsek. Ljudje zunaj marsikaj go-
vorijo in ne moremo jim dati pojasnila. — Super-
berg: Hernlerjevo zahtevo bomo podpirali. Naj
državni zbor predela postavbo, da pride v agrarni se-
nat zastopnik planinskih dežel. Pritožbe radi šolskih
počitnic in šolskega začetka so upravičene, zahte-
vamo, da se že napravi red. Naj bi se bilo ostalo pri
pričetku o veliki noči. Potem bo treba poskrbeti, da
dobimo učiteljskega naraščaja s kmetov. V zadevi
potrjevanja bikov se stalni odsek pridruži želji, da se
omogoči priziv. In proti temu predsedništvo nima
nič, da se nastavljanje uradnikov obravnava v stal-
nem odseku. (Dalje sledi.)

Slovenci, pomnite, da smo mi že nad 1300
let na Koroškem!

POLITIČNI PREGLED

Društvo narodov. Političnemu odboru je bil izroččen nemški predlog za proučitev določb o manjšinski zaščiti. Na ta način se bo pristojni odbor prvič bavil z vprašanjem manjšin in bo v smislu že ponovno izrečenih želj zastopnikov manjšin dana prilika za razpravo v celotnem vprašanju. — Vsi govorniki, 20 se jih je prijavilo, ki so se zglasili k vprašanju Panevropske, so pozdravljali načrt. Jugoslovanski zunanji minister dr. Marinkovič je predlagal, da se izvoli v to svrhu poseben odbor, ki naj predloži prihodnje leto skupščini primerne predloge za bodočo organizacijo Evrope. Dotaknil se je tudi vprašanja razorožitve kot najvažnejšega vprašanja Evrope. Da ne pride do miru v Evropi, je največ kriv pretirani nacionalizem posameznih držav. Z zatiranjem pretiranega šovinizma se bo ohranil in zagotovil mir na vsem svetu. Madžarski delegat Apponyi se je zavzemal za spremembo mirovnih pogodb. Vendar pa se bo Madžarska svoji zahtevi odrekla, ako bi to vprašanje pomenilo vojno. Nemški zunanji minister je proti temu, da bi se obstoječe razmere spremenile potom vojne. V vprašanju razorožitve mora vladati ravnopravnost. Kar se tiče manjšin, je nemško stališče prav takšno, kakoršno je bilo lani. Curtius je ponovno izrazil zahtevo, da se Društvo narodov ne preneha baviti s tem vprašanjem in da ne sme smatrati, da je vprašanje končno rešeno. Zahteval je, da se predloži vprašanje o narodnih manjšinah 6. komisiji, v kateri bo on sam še govoril. Curtius je za sodelovanje evropskih držav. Poljski zunanji minister je izjavil, da je Poljska za evropsko federacijo, ki naj se ustvari z gospodarskimi sporazumi med posameznimi državami. Bolgarski zunanji minister se je bavil predvsem z vprašanjem narodnih manjšin in zahteval, naj se Društvo narodov odkrito izjavi, ali je voljno nuditi narodnim manjšinam potrebno zaščito ali ne. Notranji mir Bolgarije ogroža predvsem notranji položaj bolgarskih narodnih manjšin v inozemstvu. S tem je bila zaključena razprava o poslovanju Društva narodov v preteklem letu in sprejeta, soglasno resolucija, ki jo je podpisalo 45 delegacij. Resolucija naglašja, da je tesno sodelovanje vseh evropskih vlad na vseh poljih javnega življenja temeljne važnosti za ohranitev miru. Izvoli naj se posebna komisija, ki naj v sporazumu s tajništvom Društva narodov prouči vprašanje evropske federacije in do prihodnjega zasedanja skupščini Društva narodov sestavi točne predloge. Ti predlogi naj se obravnavajo po skrajšanem postopku. Za tem se je preneslo delo v komisije, ki se bavijo s pravnimi, gospodarskimi in političnimi vprašanji.

Nemški napad na poljske šole. Varšavski list piše o napadih na poljske šole v Oslovu in Dobrovu v okrožju Bitovu na nemškem Pomeranskem. Pri svečanostih v šoli, kamor so

prišli otroci iz bližnjih mest Ubojsa in Rabatina, se je pojavilo 300 članov društva „Stahlhelm“. Nekateri izmed njih so začeli zasledovati šolskega učitelja, drugi pa so vdrli v šolo v Tevejanu. Nato so stahlhelmovci razobesili zastavo na učiteljevi hiši, grozeč z bombami njegovi ženi, ki jih je vprašala, česa žele. Nato so člani Stahlhelma razbili stanovanje zidarja Zloverskega, njega samega pa pretepli. Ženam so pljuvali v obraz, neprizanašajoč niti nosnim. Ves čas, kar so trajali izgređi, so člani Stahlhelma grozili poljskim prebivalcem napadenih vasi in jih sramotili. Preden so odšli, so rekli, da se ponovno vrnejo in da bodo poklali vse Poljake ter ne bodo prizanesli niti deci v zibelkah. — To je nemška kultura! — „Le Soir“ objavlja zanimivo pismo Hindenburga od 5. julija 1918, ki ga je poslal vsem ministrom. Med drugim je naglašal v tem pismu Hindenburg, da je treba na površini kakih 20.000 kvadratnih kilometrov na vzhodni meji prisilno izgnati poljsko prebivalstvo in naseliti namesto njega Nemce. To da zahtevajo vojaški interesi, a obenem se bo doseglo s tem, da se zgradi gost in širok zid med Poljaki v Prusiji in njihovimi brati izven nje. Tako se uničijo tudi vsi upi Poljakov, da bi se mogli kdaj ujediniti. Poljski listi pripominjajo, da so bili isti Nemci, ki se s toliko vnmemo zalagajo za zaščito narodnih manjšin, med svetovno vojno za to, da se naj razprše milijoni Poljakov. Okrutni nemški načrt je preprečil konec vojne.

Volitve v Nemčiji. Znan je sedaj končni izid državnozborskih volitev. Dobili so: soc. demokrati 8,572.016 glasov in 143 mandatov, nemški nacionalci 2,458.497 glasov in 41 sedežev, centrum 4,128.929 glasov in 68 mandatov, bavarska ljudska stranka 1,058.556 glasov in 19 mandatov, komunisti 4,587.708 glasov in 76 mandatov, nemška ljudska in kršč. soc. ljudska stranka 1,657.757 glasov in 29 mandatov, demokrati 1,322.608 glasov in 20 mandatov, gospodarska stranka 1,379.359 glasov in 23 mandatov, narodni socialisti 6,401.210 glasov in 107 mandatov, stranka podeželskega ljudstva, hannoveranci in konzervativna ljudska stranka 1,572.843 glasov in 26 mandatov, nemška kmečka stranka 339.072 glasov in 6 mandate, kršč. soc. Volksdienst 867.377 glasov in 14 mandatov. Narodne manjšine so dobile skupno 74.438 glasov in so ostale brez mandata. Volilo je okrog 35 milijonov volilcev. Novi državni zbor se sestane 14. oktobra in bo imel 576 poslancev, ker se je število nekoliko zvišalo. Vlada ima na podlagi sedanje sestave še vedno nadpolovično večino za seboj. Vendar bo uspešno notranjopolitično delovanje otežkočeno, ker močno narasli narodni socialisti in komunisti zanikajo ustavo in parlamentarizem sploh ter se ogrevajo za diktaturo. Izid volitev bo imel tudi vpliv na razmere v Avstriji. Na ameriškem denarnem trgu so padli nemški vrednostni papirji. Kdor je zasledoval

vse volilne priprave ekstremističnih strank, izid volitev v saški deželni zbor, uvaževal ogromen tisk, ki ga imajo narodni socialisti v rokah (preko 50 listov), kapital težke industrije, ki stoji za njim in celoten notranja razvoj, si je moral biti takoj na jasnem, kakšen bo izid volitev. Diktatura je na pohodu.

DOMAČE NOVICE

Sveče. (Slovenski napis odpravljen.) Odkar obstoji v naši vasi požarna bramba, je bil na gasilnem domu poleg nemškega tudi slovenski napis. Ko pa je bila dne 14. septembra tukaj plebiscitna slavnost, je dalo načelstvo požarne brambe odstraniti slovenski napis. Ko so ljudje to opazili, so zmajevali z glavami. Hudomušnež je celo pripomnil, da bi bili mnogi srečni, ako bi se dali vknjiženi dolgovi tako lahko izbrisati, kako slovenski napis na gasilnem domu. Z izbrisom slovenskega napisa so menda rešili in odpravili vso sedanjo socialno bedo. Tako vsem tem godrnjačem ne bo treba več zabavljati čez obstoječi družabni red in klicati vse komuniste na pomoč. Drugače pa se plebiscitna slavnost kljub lepemu vremenu ni posebno obnesla. Domačini imamo druge skrbi. Celovčani in drugi pa se tudi niso v zadostni meri poslužili znižane vožnje. Zavedni Slovenci zraven nismo imeli kaj iskati, a tudi soc. demokrati so dobro vedeli, da se gre samo za vsemnemško propagando, in ostali doma. O voditeljih prireditve ne govorimo. Omenimo le, da je načelnik požarne brambe mlatil prazno slamo. Ob tej priliki je bil izbrisan še drugi dvojezični napis, ker bi se drugače moglo pripetiti, da bi kateri Nemec mogel misliti, da živijo tukaj Slovenci.

Sele. (S tokom časa.) Da gremo tudi v Selah s tokom časa, je razumljivo. Čez poletje smo imeli letos dosti tučev in visoke obiske iz Celovca in drugod. O mio Dio, še Italijane smo čuli. Avtomobili in motorni kolesarji so drveli z neznansko brzino skozi našo vas. Drugače je dirkanje končalo brez nesreč, samo nekaj kokoši je moralo okusiti težo motornih vozil. — Na planini „Mrzli vog“ stojita dve novi vojaški kočji: v eni je gostilna, v drugi prenočišča. Zidajo pa še turistovsko kočjo in druge bodo sledile. Že naši pradedi so prerokovali, da postane Mrzli vog še mesto. Na Grosovi planini izvira mrzel vrelec, ki da vsakemu izboren tek, da se le potruđi do njega. Letos je imel veliko obiskovalcev. — Imamo tudi dobro izvežbano godbo, ki ubira poskočne komade po notah, da je veselje. Že prej je obstojala godba, ki pa je igrala samo po posluhu. S tokom časa gredo tudi naša dekleta. Ob nedeljah vam šumnijo svilene obleke v modernem kroju. Ni sicer težka in pristna kitajska svila, umetna je in poceni, a svila je in šumi tudi. Zraven klubok, nogavice v modni barvi in lakasti čevlji. Kdor ne verjame, naj pride pogledat.

PODLISTEK

Dvoje dreves.

(Piše Korošica s kmetov.)

Dvoje dreves mi je večkrat v spominu.

Lipa, ki je stala na trati pod domačo hišo in ki je že davno ni bilo več, ko sem bila jaz otrok.

Strela jo je užgala in zrušila se je v silni bolesti. Videla sem samo trohoben štor, preprežen s črnim nitkovjem sivih in rumenih gob, ki so se zajedle v vlažne meljnate razpoke in zajemale življenje iz mrtvega preostanka razbite velikanke.

Nikdar nisem zrla v to drevo in vendar natančno vem, kakšno je bilo. Ko je legal zumaj mrak, so govorili o njegovi starosti in ubranem razkošju gostega vejevja. Govorili so nežno, ljubo — o vsem, kar nam je bilo drago, govornimo tako.

Pravili so dolge čudne storje o težkih zakladih, nasutih globoko pod glavno korenino in o zarjavelih železnih kopicah, ki so jih zavistni sosedje položili pod drevo, da se je splazila kuga v jasli in korita in je cepala živina v hlevu in po stajah. O volku so se menili, da je o polnoči tulil okoli nje, o bircih, ki so se oprezno stiskali h ogromnemu deblu, ko so bili na lovu za vojaki. V nedeljah pa so posedali in modrovali na klopek okoli lipe pradedje moji in nji-

hovi sosedje, zaraščenega obraza in dobrega srca.

In so pravili z zamolkim glasom, kako se je dvignil nekoč izza Vrbnikovega vrha umazanorumen oblak v moreči sopari. Ptice so kriknile, ko je iz žolte tišine švignil blisk, rdeč kakor kri. Kakor zaстане brza misel pred nenadno gorzo, tako je obtičala strela, umerjena na dom, sredi pogubnega udara. V nemi strahoti je raztegnila lipa svoje razbičane veje in prestregla grozeči plamen. Ogenj je siknil v lipo med ljubje in les ter ji izpil življenje. Bolehala je in se slednjič posušila. Dolgo se je še zoperstavljal štor, predno ji izginil zdaj pa je strohnelo vse in mehka trava je zagrnila zadnje spomine...

Na pustem pašniku, ki je rjavo blestel od bronastih mahov in od usehle praproti, je v izobilju živela košata smreka, obložena z vejami skoraj do tal. Otrok sreče je bila, kakor vsaka zel, ki samotna vzraste na bogati grudi.

Solnce je presevalo vodoravno vejevje s poševnimi plameni, ki so se pretakali od veje do veje, od vrha do tal.

Korenine, debele kakor hlođi in grčave, so se razpletle po črni zemlji in se vsesale v njene plasti, da je bilo kar videti, kako neprenehoma dvigajo sile iz sočnih globin, vodo iz jezgrovitih tal, in se krčevito oprijemljejo grude, v vednem strahu, da ne bi drevesa, nezaščitenega in od bogastva polenelega, izruval vihar in ga uničil.

V poletnih dneh so v zeleni hladini grulili divji golobje, če jih ni pregnal krvoločni jastreb, krožeč okoli smrekovega vrha, odkodar je s paznim očesom zasledoval gibanje na domačem dvorišču.

Spodaj v senci pa sem sedela jaz za plotom iz sivih krajnikov, ki je bil zgrajen tik ob smreki. Tu in tam je bil prepleten z mavhelčki (agrasom) in češminjem. Blizu smreke, kamor je komaj še segla senca visokega drevesa, je bilo edino mesto naše posesti, kjer je rasla tavžentroža. „Tisoč bolečin,“ je rekla mati. „najhujše bolečine ozdravi ta roža.“ Natrgala sem tavžentrož, obrala agras in pozobala jagode s češminove vejice.

Bila sem srečna, bila sem otožna. Mračne slutnje so se spuščale v mojo dušo. Begale so me, zapuščale spet in zopet vso prevzele, dokler se niso uresničile vse, vse do najbridkejše. „Tisoč bolečin!“ je rekla mati. — Jaz pa umiram za eno samo!

Ne vem, kako se je moglo zgoditi. Šli so nekega dne in so smreko oklestili, šli vsi oni, ki so bili z menoj vred ponosni nanjo. Kratki, okoreli štrklji odsekanih vej, razklani ob koncu in zdrobljeni, razgaljeni ponekod do vlažne bele nagote, so štrleli iz plemenitega debela kakor voščeno blede roke mrtvih junakov. Iz stoterih ran je tekla kri, rumenkasta, duhteča; krvavela je smreka iz belih ran in izkrvavela. Preveč je bilo v njej zasek in tik ob srcu.

Bilčovs. (Šolske počitnice.) Kar naenkrat in ne oziraje se na dane razmere je okrajni šolski svet v Celovcu odredil, da se pričnejo s 1. avgustom poletne počitnice na vseh šolah celovškega okraja, kjer še niso vpeljane. Sicer velja ta odlok samo 3 leta za poskušnjo, vendar bo to hud udarec za kmeta. Kakor vsakega, tako seveda tudi kmeta boli, če se mu stavijo take odredbe naproti, ki občutno otežkočajo njegov obstoj. S 1. oktobrom se prične šola in s tem se odtegnejo otroci delu v jeseni, ki ga najlažje opravljajo. Paša, pobiranja sadja, krompirja in koliko še drugih takih opravil je, ki jih šolarji v počitnicah lahko opravljajo. Tako pa naj kmet najame tujo delovno silo. Vsi časopisi, razni poslanci po zborovanjih, vpije o krizi v kmetijstvu. Kako se na vse načine tuhta, kako pomagati kmetu, kako ga rešiti gospodarskega poloma, a nam se zdi čudno, da šolska oylast tega ne vidi. Če je že iz pedagoškega stališča boljše, da se uvedejo poletne počitnice, naj se vendar ozira tudi na naš položaj, dokler se ta ne zboljša, zakaj tudi potem bo časa še dovolj, da se izdajo taki odloki.

Gorenče. Že dolgo smo zbirali denar, da nabavimo za farno cerkev sv. Miklavža nove zvonove. Že pred sedmimi leti smo dobili za farno cerkev en zvon in za podružnico sv. Radegunde dva. Tedaj jih je vtil zvonar Szabo v Gradcu. Zdaj pa smo dobili zvonove z Dunaja od firme Jožef Pfundner. Zvonovi so jako lepo izdelani in v nedeljo 14. septembra smo jih blagoslovili. Blagoslovil jih je g. dekan Alojz Milela iz Velikovca, slavnostno pridigo pa je imel tukajšnji rojak g. Niko Marktl, župnik v Medgorjah. En zvon z glasom gis je posvečen župniškemu patronu sv. Miklavžu in Materi božji ter tehta 633 kg. Drugi zvon z glasom dis je posvečen sv. Jožefu in tehta 161,5 kg. Najmanjši, posvečen sv. Antonu Pad. in sv. Mali Tereziji, pa je ostava od prvega in tehta 93 kg. Vse je šlo po sreči, le iz sosednjih župnij smo pričakovali večjo udeležbo. Zahvaliti se moramo tudi na tem mestu vsem dobrotnikom novih zvonov, posebno cerkvenima ključarjema Lenceju in Temeljnu, ki se nista zbala nobenega truda in stroškov, ter svatinjam, ki so tako lepo vse okrasile v cerkvi in zunaj cerkve. Vsem dobrotnikom bodi Bog obilen plačnik!

Sele. (Naši požarni brambi.) Število požarov se je zadnja leta zelo pomnožilo, kakor se vedno o njih bere in sliši. V varstvo proti ognju sta se zato pred tremi leti ustanovili pri nas dve požarni brambi, ena pri Cerkvi, druga za Borovnico in Šajdo. Prvi načeluje od začetka g. župan Ferdo Pristovnik, drugi žagar Jernej Travnik. Pod spretnim vodstvom svojih načelnikov sta si obe brambi v kratki dobi svojega obstoja s požrtvovalnostjo članov in podporami dobrotnikov nabavili že precej gasilskega orodja: obe skupaj imata 3 vozne in več ročnih brizgaln, blizu 400 m vodnih cevi in še več drugega orodja. Postavili sta si tudi vsaka svoj gasilski dom; šajdarska ga je slovesno otvorila na binkoštni pondeljek, cerkvena pa v nedeljo 14. sept. Pred kratkim se je vršila skupna vaja obeh bramb, ki je pokazala, da je z združenimi močmi mogoče gasiti ogenj visoko na bregu stoječih hiš z vodo iz grabna. Je pa v Selah dosti hiš, pri katerih se more v slučaju požara rabiti edino le voda iz vodovoda, ki pa bi seveda prehitro pošla. Zato naj bi si kmetje ob svojih vodovodih izkopali in zbetonirali vodne jame, v katerih naj bi bilo vedno polno vode za tak slučaj. Brez vode pač tudi najboljše požarna bramba z brizgalno ne opravi nič. Posebno potreben bi bil tak vodni rezervoar nad vasjo, ker je v vasi vsled bližine hiš požarna nevarnost pač največja. To oskrbeti naj bo zdaj prva naloga cerkvene požarne brambe. Obe brambi pa naj z večkratnimi vajami dobro izurita svoje brambovce in ti naj se zavedajo svoje vzvišene službe in se naj disciplinirano udeležujejo gasilskih vaj.

Drobne koroške novice. V davčni prizivni komisiji za čas od 1930 do 1935 so iz cone A sledeči gg. deželni poslanec Miha Feinig iz Sv. Neže pri Velikovcu, klepar Johan Rogy iz Velikovca, gostilničar Johan Šašl-Ovčar iz Borovelj in lesni trgovec Fric Kraut iz Bistrice pri Pliberku. Zanimiva je sestava komisije po poklicih. Sestoji iz predsednika deželne finančne direkcije, 4 veleposestnikov, 3 posestnikov in lesnih trgovcev, 5 gostilničarjev, 5 posestnikov, 8 uradnikov, 1 tovarniškega ravnatelja, 10 trgovcev, 1 zasebnika, 1 peka, 1 kleparja, 1 sedlarja, 2 zdravnikov, 1 stavbenika, 2 odvetnikov in 1 tovarnarja. — Pretekli teden

je bil v Celovcu drugi visokošolski teden. Udeležence je pozdravil tudi deželni glavar dr. Lemiš. Pvdarjal je plemensko posebnost Korošcev, ki predstavlja posrečeno mešanico v dveh tisočletjih preko dežele idočih narodov, v kateri tvori germanski element pretežno večino, vsled česar mi Korošci skoz in skoz nemško čutimo in mislimo in nad vse čislamo nemško kulturo. Stara Avstrija je svojo nalogo, da ponese svojo nemško znanost in kulturo na vzhod in jug Evrope, izpolnila in mi Korošci se smatramo kot obmejne stražarje nemške narodnosti in nemške kulture na jugu. (Ker vemo, da razširjanje nemške znanosti in nemške kulture na vzhodu in jugu narodom ni prineslo nič dobrega, jim pravoščimo njih samohvalo. Nihče jih ne more hvaliti, zato se hvalijo sami.) — „K. Tagblatt“ piše o cesti Pliberk—Labud in pravi: Ko se časti mrtve junake, ki so krvaveli za domovino, se ne sme pozabiti živih junakov, ki s težkim delom in naporom pridelujejo na slabo rodovitni zemlji svoj kruh. Če se naseli kak tujec v naših krajih, je nezadovoljen in se pritožuje, da je drugje lažje pridelati kruh — in se zopet izseli. Pri cesti naj se napravi delo, ki bo vredno 10. oktobra. Če ne, pa naj se pošljejo 3 milijoni S nazaj na Dunaj s pripombo, da se ni znalo porabiti denarja v dobrobit ljudstvu. — Deželna vlada je razpisala nagrado 2000 S za igro, ki bi bila pripravna za slavnostno prireditev dne 10. oktobra. Vseh je bilo vpisanih 39 komadov iger, 8 se jih je takoj izločilo, od ostalih 31 rokopisov pa tudi nobeden ni bil vreden nagrade 2000 S. Tako ostane 2000 S v deželni blagajni. Tozadevno poročilo pravi, da so se našli sicer poizkusi talentov, ni pa bilo najti nadarjenosti. Noben spis namreč ni odgovarjal stavljenim pogojem. Razumemo, da se za tako igro ne more najti nadarjenosti. — V celovškem listu čitamo, da ima naseljevanje rajhovskih protestantov na slovenskem ozemlju tudi to slabo stran, da župnijska doklada bolj obremenjuje domačine, ker protestantom ni treba plačevati za katoliške cerkve. — V tednu pred 13. t. m. se je pomnožilo število podpiranih brezposelnih na Koroškem za 90 na 1592. — Cene lesa na Koroškem v juliju natovorjen na vagon: hlodi 23—34, telegrafi 25—40, splavljenih hlodi 20—23, jamski les 18 do 20, pragovi 27—40, drva mehka 10—13, trda 12—17 S. Sejmi v oktobru: 6. Mašoče, Grebinj, 13. Dobrla vas, 27. Šmohor, Celovec in 28. Železna Kapla. — Mil. g. dekan Josip Fritz je bil imenovan konzistorialnim svetnikom. Kaplan v Železni Kapli Rihard Kanduth je bil poklican za prefekta v Marijanišče. Premeščen je bil v Železno Kaplo kaplan Franc Repnik, dosedaj v Tinjah.

Iz vetrinjske okolice. Pričakovali smo, da bo spretnejša roka pisala o rajnem Podrznikovem očetu, posestniku na Gori. Gašpar Rac, p. d. Podrznik, je dolgo bolehal in bil meseca marca v celovski bolnici operiran na obeh. Po operaciji se je vrnil na svoj dom, a videl ni ničesar več. Za tem se ga je lotila bolezen na jetrih in v želodcu. Vdan v božjo voljo je potrpežljivo prenašal hude bolečine. Dne 25. avgusta pa je v sedemdesetem letu starosti mirno v Gospodu zaspal. Dva dni navrh smo ga položili k večnemu počitku ob veliki udeležbi ljudstva. Domači župnik se je v ganljivih besedah poslovil na grobu od njega in kotmirski moški pevski zbor mu je na domu in ob grobu pel lepe žalostinke. Rajni je bil dober oče, pobožen mož in značajan Slovenec. Bil je tudi cerkveni ključar zakamske podružnice, zvest naročnik našega lista, kljub neredu na pošti, in dobrih 50 let ud Družbe sv. Mohorja. Rad se je udeleževal slovenskih shodov, bil na Dunaju na evharističnem kongresu, romal s Slovenci leta 1908 v Lurd in leta 1913 v Rim. Rajni Podrznik pa je bil tudi prijazen sosed in vsi smo radi zahajali k njemu ob nedeljah in dolgih zimskih večerih, ko nam je vedno vedel povedati kaj resnega iz svojih doživljanjev, vmes pa tudi kaj šaljivega. Zato smo ga vsi radi imeli in ga bomo težko pogrešali. Zdej pa, dragi prijatelj, počivaj v miru in naj ti bo zemlja lahka! Podrznikovi družini pa naše iskreno sožalje!

Št. Lipš. (Smrt.) 4. avgusta je izdihnil svojo blago dušo Jurij Lužnik, p. d. stari Smolnikov oče. Ker je trezno in redno živel, je dosegel izredno visoko starost 82 let. Bil je dober krščanski mož, mnogo let cerkven ključar, požrtvovalen za vsako dobro stvar, posebno pa je skrbel za dobro krščansko vzgojo. Zadnja leta je zavoljo starosti mnogo trpel. Da je bil zelo

priljubljen, je pokazal pogreb. Mnogo mož, med njimi tudi preč. g. dekan Jak. Kindlman so ga spremljali na kraj miru. Bog naj mu bo dober plačnik! — V nedeljo 31. avg. smo pokopali Tribelnika, Karla Žagarja. Trpel je mnogo let na poškodbi, ki jo je dobil pri težavnem delu v gozdu. Posebno v zadnjem času je moral prenašati hude bolečine, ko ni mogel ne ležati in ne sedeti. Bog se ga je usmilil in ga rešil. Rad je pomagal, kjer je le mogel, zaradi tega je bil lep tudi njegov pogreb. Naj počiva v miru!

Zahomec na Zili. (Stara Abujeva mati †.) Takega pogreba ni zlahka kje na Koroškem, kot je bil pogreb stare Abujke v nedeljo dne 14. septembra. Samo moških je bilo čez 400. Korakali so profesorji s kmeti, trgovci s pripostimi delavci. Sorodniki so prihiteli iz Trsta, Gorice, Ljubljane, Celja, Maribora, Celovca, Beljaka in iz Roža. Kondukt je vodil gosp. Katnik, župnik gorjanski, ob asistenci gosp. Maierhoferja, župnika iz Blač, ki je govoril tudi na grobu. Domači gospod Skrinar, župnik bistriški, je bil namreč ta čas pri zdravniku Zeileisu. Rajna je bila gotovo najpobožnejša mati vse slovenske Zile. Gotovo je pomagala tudi njena molitev, da sta iz Abujeve hiše kar dva študenta-odličujaka v Marijanišču. In da so še dandanes Zahomčani vrli Slovenci, je gotovo tudi njena zasluga. Veliki papež Pij IX. je rekel: Dajte mi dobrih krščanskih mater, in jaz bom prenovil ves svet. Rajna je bila „močna žena“, kakor jo opeva knjiga Modrosti. (Preg. 31.) „Svojo roko odpira ubožcu in svoje dlani izteguje k siromaku. Vsi njeni domači so oblečeni z dvojnimi oblačili. Moč in lepota je njeno oblačilo, in smejala se bo poslednji dan. Svoja usta odpira modrosti, in postava milobe je na njenem jeziku. Dvigajo se nje sinovi in jo blagrujejo.“ (Ravnotam.) Gospod sam bo njen veliki plačnik. Naj počiva v miru!

DRUŠTVENI VESTNIK

Loga vas. (Igra.) Izobr. društvo priredi v nedeljo dne 28. septembra ob 3. uri popoldne pri Urablu igro „Davek na samce“. Te prilike za smeh ne zamudite!

Smarieta v Rožu. (Predavanje s skioptičnimi slikami in tamburaški nastop.) V nedeljo dne 28. septembra se vrši ob treh popoldne v gostilni „na pošti“ (g. Teyrovsky) vsem dostopno predavanje „Naša Koroška prej in zdaj“, ki bo obravnavalo ginevanje naše kmetijske svojevrstnosti v moderni dobi in njegove vzroke; predavanje bodo ponazorile izbrane skioptične slike. Pred predavanjem in med odmori koncertira okester 1. koroškega tamburaškega društva „Bisernica“ v Celovcu. Vstopnine ni. Prosvetna zveza za Koroško se nadeja, da se bodo njenemu vabilu k obilni udeležbi odzvali vsi domačini od blizu in daleč.

Glinje. (Gostovanje šentjakobskih igralcev z „Graničarji“.) Pri nas na Radišah smo imeli ravno žegnanje, ko smo zvedeli, da v Glinjah gostujejo Šentjakobčani. Vabili so nas sicer godci, da se zabavamo doma; vendar smo sklenili trije, da gremo v Glinje na igro. In ni nam bilo žal, da smo sklenili tako, ker smo našli pri Cingelcu več užitka in lepote v igri kot doma pri godbi. Nastop fantov in deklet nam je izredno ugajal in kritik je gledal v zadnjem svojem dopisu strogo. Onim, ki se radi smejijo, je ugajal šaljivi krčmar, bolj resnim pa glavni igralci. Ni se nam zdelo škoda za solze, ki smo jih potočili v tako posrečenih slikah slovesa Andreja od družine in velikodušnega odpuščanja hudobnemu Slavu. „Odpusti nam naše dolge kot mi odpuščamo svojim dolžnikom“ se nam je zdelo jedro igre! Koliko gorja, kletev in pravd bi se lahko prištedilo, da obveljala ta beseda tudi v življenju. Tem potom čestitamo režiserju k tako dobri režiji, pevcem pa naše občudovanje! Smo menili, da smo vas na Radišah že v vsakem oziru prekosili, pa danes vidimo, da bo treba še mnogo truda in dela, da vas dosežemo. Seveda, korajže nam pa nikakor ne manjka! Bog vas živi!

Kovaški učenec

iz krščanske družine se takoj sprejme.

Naslov v upravi lista.

142

Družinsko stanovanje

se takoj odda v najem, oddaljeno četr ure od Vrbe.

Poizvedbe v upravi lista.

140

Kdor svoj narod zataji, greši zoper 4. 5. in 8. božjo zapoved!

GOSPODARSKI VESTNIK**Kako se na gorah rasti umika.**

Kdor pride na planinske vrhove, mora zapaziti, da tam stoje pol suha stara drevesa, a da mlade rasti ni. Kdor n. pr. pride na Dobrač, bo tam pod zadnjimi vrhom našel severno od steze še mogočno smreko, mladega drevja pa nikjer več ni. Isto se bo bržkone dalo pogonati na mecesnih, ki rastejo nad Knezo in Krčanjami, isto brez dvojbe na Obirju in Peci itd. Drugod se opazuje ravno ista prikazen. Na Tirolskem se je opazovalo: Na planini „Lizum“ leži mogočno korito za napajanje živine. Kmečje vedo, da se je to deblo pred 60 leti dobilo pol ure višje v hribu, zdaj tam daleč na okrog ni več nobenega drevesa. Druga planina „Steinkaser“ je danes pol ure hoda nad gozdom. Stari ljudje pa vedo in na štorih se še vidijo, da je pred 70 leti kakih 20 minut višje raslo drevje. Zdaj je vse naokrog sama goliava in kurivo se mora z velikim trudom dovažati od spodaj. Dvesto metrov pod planino Steinhasern se dolina zoži in tam obstoji še trdna zatvornica, kjer se je nabirala voda za plavljenje hlodov. Danes nad to zatvornico nikjer ni več gozdov, kjer bi se dal usekati kak hlovd. V dolini „Kolsas“ je v višini 22.000 metrov lepa planina „Kolstat“. Pod rušo je vsa zemlja črna oglja, ki se je kdaj tu žgalo, danes se mora stopiti 300 metrov niže, da se pride do gozda. Gozd se umika tako na apnenih južnih kakor na severnih planinah. V višini 1700 metrov je danes skoraj nemogoče spraviti kvišku gozdnih sadik. Veščaki tudi pravijo, da v visokih legah tudi žito ne rodi več kakor nekoč. Pri kmetih se najdejo obsežne skrinje za žito, o katerih vedo ljudje, da so se kdaj polnile, zdaj se niti v najrodovitnejšem letu ne napolnijo več. Ko se umika gozd, trata na višini izgublja svojo obrambo, veter odnaša rodovitni svet in voda ga odplavlja. Paša postaja tako vedno bolj siromašna. Severno od Inomosta je planina „Pfeisalm“, kjer se je pred 100 leti paslo 40 krav, danes je tam samo še nekaj slabega pašnika za ovce. Krav se tam davno več ne pase. V teh razmerah se lahko razume, kako težko je gospodariti v planinah, zlasti v višji legi. Paša in gozd pojemat, bremena pa rastejo, hlapcev in delovnih moči je od leta do leta manj.

Kako pa pride, da se rasti umika? Ali postajajo leta mrzlejša? Dokazano je le, da se ledeniki umikajo višje v gore, da se tope hitreje nego v prejšnjih časih, torej bi človek rekel, da so leta toplejša. V dolini „Volders“ je bil pred 30 leti še ledenik, ki je meril v presegu en kilometer, predlansko toplo leto je izginil zadnji konec. Umikanje ledenikov ni imelo menda posledice, da se umika gozd navzdol. Razlog obema prikaznima je morda, da v zraku ni več toliko vlage, da pozimi ne pade več toliko smega. Tako pride, da se ledenik ne redi več v zadostni meri in da se rasti umika nižje, kjer je v zraku in v tleh še več vlage.

Kvaterni sejem v Velikovcu. Živina: konji 500—600, konji za klanje 100—150 S; biki 1,10 do 1,30, pitani volji 1,40—1,50, vprežni volji 1,30 do 1,40, junci 1,20—1,40, molzne krave 1,20 do 1,30, pitane krave 0,90—1,10, telice 1,20—1,30, teleta 1,80—2, plemenske svinje 2—2,10, zaklani prašiči 1,8—2, plemenski prašiči 2—2,20, ovce 0,80—1,10 S za kg žive teže. Jajce 14 do 15 g, sirovo maslo 4—5,60 S. Žito: pšenica 23, rž 18, oves 19, proso 20, ječmen 20—21, krompir 9—10 g za kg.

RAZNE VESTI

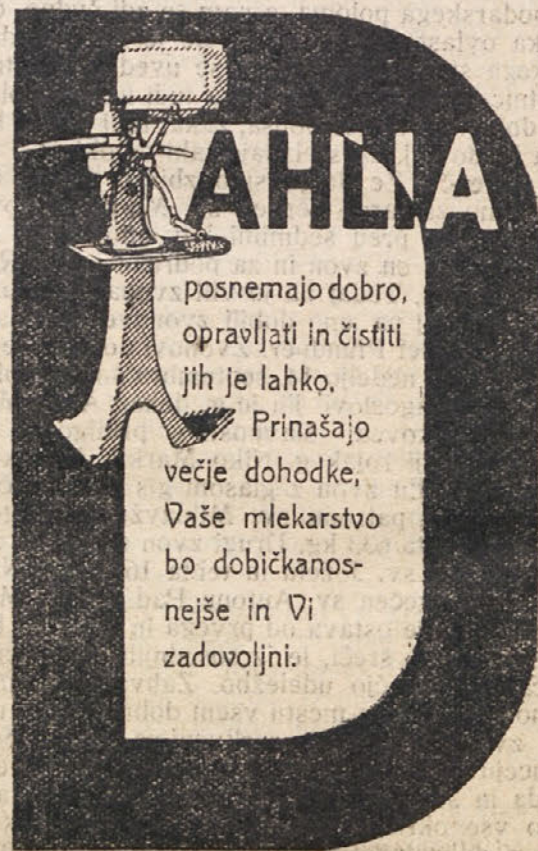
Drobne vesti. Avstrija: O tajnih fondih pri zveznih železnicah smo že pisali. Zadevo je preiskovala posebna komisija, ki je ugotovila štiri tajne fonde, iz katerih so dobili: klub za konjske dirke 375.000 S, solnograške slavnostne igre 10.000, zvezno gledališče 17.000, dobrodelne ustanove 5000 S, predsednik Güntler dar 57.420 S, glavni ravnatelj Maschat 80.000 S odpravnine, drugi uradniki odpravnine 32.500 šilingov, remuneracije 197.700 S, od tega sta dobila Maschat in Foest po 30.000 S in ostali člani načelstva po 20.000 S, strokovni ravnatelj po 20.000 S, ostali uradniki po 10.000 S, oktobra 1928 je bilo na remuneracijah izplačanih 200.000 S itd. itd. Tedaj skrajno umazana zadeva na škodo davkoplačevalcev. Akti preiskave so se izročili državnemu pravdnistvu. Obenem se je vršil na Dunaju proces „Arb.-Zeitung—Strafella“, ki je bruhal na dan neverjetne stvari. Ko bi imel postati dr. Strafella,

ravnatelj graškega tramvaja, generalni ravnatelj zveznih železnic, je „Arbeiter-Zeitung“ objavila več hudih napadov na njega, v katerih mu je očitala politično koristolovstvo in razne druge nečedne lastnosti. Dr. Strafella je vložil tožbo. Zasilišanih je bilo 40 prič. Urednik „Arb.-Zeitung“ je bil obsojen na 5000 S globe in povračilo stroškov procesa radi razžaljenja časti. Bil pa je oproščen očitka, da je dr. Strafella nekorekten, odnosno se je bavil z nečednimi posli. — Dunajske banke in hranilnice bodo s 1. oktobrom znižale obrestno mero za vloge. Vloge, ki se morejo dvigniti vsak dan, bodo obrestovale po 3/4 odstotka in vloge, ki so vezane na trimesečno odpoved, po 4/2 odstotka. — Vodstvo Heimwehra je sestavljeno sledeče: zvezni vodja Starhemberg, namestnik dr. Pfrimmer, vojaška voditelja Rauter in Maier, organizacijski urad inž. Oberegger. Pri bodočih volitvah ohrani Heimwehr nadstrankarsko stališče. — Cene dunajske lesne borze: hlodi 24 do 27, trami za odre 69, deske za zaboje 57 do 58, eksportno blago 81, blago za plotove 57, oblati 81 S. — Na Dunaju je 4651 zdravnikov, med temi 457 zdravnic in 648 zobozdravnikov. Za Dunaj seveda veliko preveč. — Neki graški zasebni uradnik je bil v Pragi obsojen, ker je v vlaku žalil bivši 28 praški polk. Vsled obsodbe je okrog 50 graških fantalinov demonstriralo pred češkoslovaškim konzulatom in pobilo šipe češkega Narodnega doma. — Italija: Mussolini bo na seji ministrskega sveta dne 15. oktobra predlagal, da se ukine kot narodni praznik 20. september, ko so italijanske čete zasedle Rim ter nadomesti ta praznik z 11. februarjem, ko je bila podpisana lateranska pogodba, ki predstavlja spravo med Italijo in Vatikanom. Ta sprememba bo izvršena prihodnje leto in je izzvala v Vatikanu veliko zadovoljstvo. Tudi vse ulice, imenovane po 20. septembru, dobe sedaj nove nazive. — Dne 22. t. m. se je menda pričel pred izrednim sodiščem nov proces proti 29 Slovincem. Pred to zasedanje pa ne pridejo osebe, ki so bile prijete po tržaškem procesu. V tej skupini je okoli 100 oseb, ki so bile prijete na osnovi priznanja v Trstu obsojenih, med njimi tudi rodbine usmrčenih. Od obtožencev iz druge in tretje skupine se s silo na sirov način zahteva priznanje. Vsled neprestanega mučenja jih je že mnogo obolelo. Andrija Manfreda, ki je bil obsojen na 10 let težke ječe, je tako oslabil, da bo v kratkem umrl. — Nekateri češkoslovaški listi propagirajo bojkož italijanskega južnega sadja radi umora 4 Slovencev in žalitve Slovanov. — Na neki šoli v Berlinu v Nemčiji je bil odpuščen učitelj. Vsled tega je stopilo 30 otrok v stavko, ki so šli po mestu in nosili tablo z napisom: Mi stavkujoči zahtevamo, da nam daste učitelja nazaj. — Na Kitajskem še vedno ni miru. Po poročilih so se v noči na 19. t. m. vršili ljuti boji med južnimi in severnimi četami. Na strani nacionalistov je bilo nad 20.000 mrtvih. — Pri volitvah v centralni svet v Bombaju v Indiji je prišlo do krvavih počestnih bojov med nacionalisti in policijo. Policija je morala večkrat rabiti orožje. Ranjenih je bilo 250 oseb, nad 400 oseb, večinoma žensk, pa je bilo aretiranih.

Gandhi in Predarlska. Bojkotno gibanje, ki ga je razvnel Gandhi po vsej Indiji, dokazuje, kako ozko so povezani med seboj gospodarski interesi različnih dežel sveta. Nemci so silno vesele nesreč, ki zadevajo Angleže na Daljnem vzhodu, pri tem pa morajo z žalostno opaziti, da je v Indiji ogrožena tudi njihova industrija in ne samo angleški imperializem. Ko je Gandhi napovedal svojo križarsko vojno proti izdelkom angleških tkalnic, ni med Nemci morda nihče slutil, da bo indijski bojkot prizadel tudi nemško gospodarstvo. Kar na mah so izostala naročila predarlskim predilnicam, ki so prej dve tretjini svojih izdelkov dobavljale angleškim tvrdkam v Indiji. Indijec v svojem boju za gospodarsko osamostojitev ne loči med Angleži in Predarlcji. Oboji so mu evropski zatiralci, zato je proti obojim naperjen boj. Ko so izostala naročila v Angliji, so Angleži seveda takoj odpovedali tuje dobave ter tako zlo udarca, naprejenega proti njim, nekoliko zmanjšali s tem, da so odpovedali dobave tujcem. Predarlske predilnice, ki so delale skoro izključno za Indijo, so morale svoj obrat omejiti na eno tretjino, s čimer je izgubil svoj zaslužek velik del prebivalstva te zvezne države.

Za fiskovni sklad so darovali:

Helena Šale, Lesinje, 1; Kristo Košir, Žilpolje, 5; Miha Valentin, Struga, 3; Tone Sloki, Celovec, 3; Marija Wiegeler, Perava, 2; Janez Šnedec, Št. Ilj, 2; Franc Čuden, Št. Jakob v R. 1; Štefan Bayer, Loga vas, 3; mesto venca na grob dr. Zdravko Zwitterja so v okolici Bilčovsa darovali: Janko Ogris, 2; Marija Valentinič 1; Marija Žlosar 1; Hauptman 1; Majar 0,50; Vah 0,50; Ščedla 1; Dovnik 1; Strajnik 1; Miha Weber 3; Janežič 1; Martič Valentin 1; Pavel Boštjančič 1; Filip Martič 4; Pomoč 2; Lapuš 1 in Černež 3 S. Vsem darovalcem najpristrčnejša hvala.

POSNEMALNIKI,

strojne pinje, mlečne ročke, mlečne posode, parilnice, kotle za pranje, stroje za pranje, mline za sadje in stiskalnice za sadje. 135

DAHLIA SEPARATOR GESELLSCHAFT M.B.H.
WIEN, XII/2, WAGENSEILGASSE 4/48

V A B I L O

na

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Štebnu pri Bejaku, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil v nedeljo, dne 28. septembra 1930 ob 3. uri popoldne v pisarni v Štebnu po sledečem sporedu:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1929.
3. Poročilo načelstva.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Slučajnosti.

★

141

Ako ob določeni uri ne bo navzoč deseti del zadrušnikov, se vrši pol ure pozneje občni zbor brez ozira na število navzočih zadrušnikov.

K udeležbi vabi

N A Č E L S T V O

Suhe gobe

(jurčke ali kravjake) kupuje trgovina z mešanim blagom

F. Mory

v Sinči vasi.

132